

Barják Gyula képes levelezőlap gyűjteménye

(Szakmai beszámoló elszámoláshoz)

Gyűjteménybe vétel:

A képeslap gyűjtemény a gyűjtő előzetes közlése alapján 42 150 darabból állt, de Barják Gyulának nem volt regisztrációs listája, katalógusa gyűjteményéről. Tematikus tablók, rendezett albumokban is csak az anyag töredéke volt megtekinthető. A gyűjtemény nagy része három komáromi típusú néprajzi ládában és egy fiókos kaszniban volt tárolva. A vásárlási tárgyalások során a gyűjtőtől megkaptuk a tároló bútorokat is, illetve mindazokat a szórólapokat, reklámanyagokat, melyek a magángyűjtemény korábbi látogathatóságának marketingjéhez tartoztak. A ládák kiállítási tárlókként is működtek annak idején. A bedobozolt gyűjtemény tetején, kartonbetéten, üveglappal letakarva lehetett megtekinteni képeslapokat a ládafedelelet felnyitva.

A szerződéskötésnél, a tulajdonjog egyértelműsítésénél kiderült, hogy mint közös szerzemény, a gyűjteményben a házastárs is társtulajdonos. Így az adásvételi szerződést ő is aláírta jóváhagyólag.

A gyűjteményt a Kubinyi Ferenc Múzeum épületében vettük át. Itt a ládák, cipősdobozok, albumok, tablók tartalmát egyenként átszámolva az eladók jelenlétében a mellékelt listán vettük át:

- 1. Képes levelezőlap, levelezőlap 47.590 db, azaz Negyvenhétezer-ötszázkilencven darab dobozokban és gyűjtőalbumokban.**
- 2. Kiállítási kartontabló 71 db, rajta 680 db képes levelezőlap.**
- 3. 1 darab 3 fiókos kaszni (népi bútor)**
- 4. 3 darab festett kelengyés láda (népi bútor)**

A gyűjtemény a Múzeum, mint Vevő hivatali helyiségében leszámolva került átadásra. A tároló bútorok és a képeslapok egy gyűjteményi egységet képviselve a Múzeum Történeti Gyűjteményébe **1769.** gyarapodási számon kerültek regisztrálásra.

A három láda még az eredeti helyén

Mivel az átszámolás egyszeri volt, kisebb elszámolási hiba nem kizárt, de az eredetileg 42.000 darabosnak ismert gyűjteményről elmondható, hogy **48.270** darab körüli.

Műtárgyvédelem:

Már a számlálás során észrevettük, hogy a korábbi – restaurátori szemlénkhez képest is romlott a gyűjtemény állaga. Egyes dobozokon doh-szag érződött. A képeslapok nagyobb része nyirkos tapintású volt. Veres György restaurátorral, illetve a későbbiekben a Dornyai Béla Múzeum papír-restaurátorával is konzultálva – a hirtelen klímaváltozás okozta károsulásokat elkerülendő, az érintett képeslapokat eredeti dobozaikban hagyva, alacsonyabb páratartalmú és hőmérsékletű helyiségben tároltuk. (H 30-35%, T 17-19°C) Másfél hónap múlva a hőmérsékletet 19-20°C-ra emeltük. A lassú száradás következtében a vetemedést, illetve az esetlegesen több rétegű, korai anyagnál a szétnyílást sikerült elkerülni. A feldolgozás során eddig e problémakörhöz kapcsolható károsodást a kézbevett lapokon nem találtunk.

A benyirkosodás a gyűjteménynek azon részét érintette, mely egy fűtetlen, nyirkos melléképületben volt tárolva. A lakásban tárolt albumok, dobozok anyagánál ilyen problémával nem találtunk. A restaurátor kollégákkal megállapítottuk, hogy a gyűjtemény még egy évet a korábbi tárolási módon nem bírt volna ki komolyabb károsodás.

gombafertőzés nélkül! A gyűjteményt tényleg a 24. órában sikerült közgyűjteménybe menteni. (Itt kell megjegyezni, hogy a gyűjtő az elhelyezési problémák miatt már a mi megkeresésünk előtt is próbálkozott rendezni a gyűjteménye sorsát, de az akkor megkeresett múzeum, illetve önkormányzat nem mutatott érdeklődést.)

Jelenleg a képeslapok feldolgozása folyik. Az eredeti dobozokból (cipős-, műszer-, háztartási eszköz- dobozok) a lapokat szellőztetés mellett kiszedjük, lenehezékelve rövid napfürdőnek tesszük ki hátoldalával felfelé, majd tematikusan szortírozva borítékoljuk, illetve savmentes, steril gyűjteményi dobozokban helyezzük el.

Feldolgozás:

A MNM Történeti Fotótárával konzultálva, arra jutottunk, hogy a képeslap-gyűjtemény egészét szét kell témakörönként szortírozni a leltározás megkezdése előtt. Így a leltári számsorrend egyben tematikus egységeket is fog adni, illetve a törzssanyag és a duplum-anyag is csak így választható szét szakszerűen. A korábbi tároló dobozok történeti értékkel sem bírnak, így megsemmisítésre kerülnek. A tároló ládák, tablók, feliratok gyűjteményezve lesznek, mert velük mutatható be a magángyűjtő ismeretterjesztő, közművelődést támogató magánmissziója is! A tematikusan szétválogatott anyag a végleges leltári szám megkapása és a mutatózás előtt is így már bizonyos fokig kutathatóvá válik.

A szortírozás földrajzi (település, táj, térkép, stb), történelmi, eseményeket bemutató (kiállítások, vásárok, találkozók, stb.), képzőművészeti, néprajzi (viselet, tárgyak, szokások) a gazdasági (ipar, közlekedés, mezőgazdaság, reklám), a híres embereket bemutató (írók, költők, zeneszerzők, színészek), valamint a tudományos témákat ábrázoló képeslapok. A humoros és az általános eseményi üdvözlő lapok (Húsvét, karácsony, Újév, születésnap, névnap) szintén csoportosításra kerülnek. A későbbiekben a csoportosítást tovább kívánjuk finomítani, majd a kialakult tematikus egységek szerint kerülnek a lapok leltári nyilvántartásba.

A szétválogatás ideiglenesen felcímkézett, savmentes dobozokban.

Bemutató:

A földrajzi anyagrészből a Szécsényi járás területére eső településeken készült lapokat már most kiemeljük, mert digitalizált formában, az NKA-hoz benyújtott pályázat segítségével : „Táj-település-ember” vándorkiállításon szeretnénk megismertetni a településeken részben a gyűjteményt, részben e településeket egymással! E programunk 2016. szeptembertől 2017. november végéig tart. A Járas településein túl a vándorkiállítás a tágabb vonzáskörzet öt településére és a határos Szlovákia három, magyarok lakta településére (Csalár/Čeláre, Szécsénykovácsi/Kovačovce, Óvár/Olovary) is ellátogat, illetve a témához kapcsolódó múzeumpedagógiai foglalkozások is zajlanak majd e településeken. Így tulajdonképpen már a feldolgozási folyamat elején van módunk a nagyközönség elé tárni a friss műtárgygyarapodást, felhívva ezzel a közönség figyelmét is a képeslap gyűjtés információhordozó, történeti forrás megőrző szerepére.

A későbbiekben az anyag magasabb szintű feldolgozottsága után szeretnénk egy bemutatózó kiállítást rendezni az anyagból – bemutatva a gyűjtemény létrejöttét, korábbi magángyűjteményi bemutatkozásait, s természetesen a gyűjtemény egészét reprezentáló darabokat, kuriózumokat is szeretnénk az érdeklődők elé tárni!

Szécsény, 2016. július 26.

Majcher Tamás főmuzeológus

Kubinyi Ferenc Múzeum